

Aan het algemeen bestuur

bezoekadres Dokter Van Deenweg 186
postadres Postbus 60
8000 AB Zwolle
telefoon 088 - 233 12 00
internet wdodelta.nl
bank Nederlandse Waterschapsbank Den Haag
IBAN NL66NWAB0636756882
BIC NWABNL2G
KvK 6420 8338

datum 12 september 2023 ons kenmerk Z/21/044924-237800
portefeuillehouder D.S. Schoonman
onderwerp Evaluatie waterschapsverkiezingen 2023

Geacht bestuur,

Op 15 maart 2023 vonden de waterschapsverkiezingen plaats. Over deze verkiezingen is een evaluatie uitgevoerd, waarvoor ook uw algemeen bestuur in de gelegenheid is gesteld inbreng te geven. De uitgevoerde evaluatie hebben wij in onze vergadering besproken. Een aantal punten brengen wij graag onder uw aandacht. Voor de volledige evaluatie, verwijzen wij u naar de bijlage.

Start

Het project Verkiezingen is gestart met het vaststellen van de doelstellingen van het project en de kredietverstrekking door het dagelijks bestuur op 11 januari 2022 (kenmerk Z/21/044924- 184648). Uw algemeen bestuur delegeerde de bevoegdheid tot kredietverstrekking aan het dagelijks bestuur bij de vaststelling van de begroting 2022.

Bij de start van het project zijn de volgende algemene doelstellingen benoemd:

1. Enthousiasmeren kandidaten voor verkiezingsdeelname
2. Rechtmatige (in formeel opzicht foutloos verlopen verkiezingen)
3. Rechtmatige benoeming (toelating) van een nieuw algemeen bestuur op 29 maart 2023
4. Uitgevoerde communicatie volgens een op te stellen communicatieplan

Tevens zijn de volgende specifieke communicatiedoelstellingen benoemd:

1. Bevorderen bereik
2. Enthousiasmeren om te gaan stemmen (opkomst)
3. Bekendmaking van de uitslag

Geconcludeerd kan worden dat de doelstellingen zijn behaald. Dit blijkt uit het volgende:

Enthousiasmeren kandidaten voor verkiezingsdeelname

Er hebben drie nieuwe partijen deelgenomen aan de waterschapsverkiezingen: Partij voor de Dieren, Belang van Nederland (BVNL) en BBB. Voldoende kandidaten zijn enthousiast geworden voor verkiezingsdeelname. De elf deelnemende partijen hebben kandidatenlijsten met daarop gezamenlijk 198 kandidaten ingediend. De in april/mei 2022 door ProDemos voor circa 25 aspirant bestuursleden verzorgde cursus 'Actief voor het waterschap' heeft hier zeker aan bijgedragen. Sommige cursisten waren vanuit hun partij verwezen naar deze cursus. De cursus werd goed gewaardeerd, mede vanwege een enthousiasmerende cursusleider. Tien cursisten zijn op kandidatenlijsten terecht gekomen. Hiervan is één daadwerkelijk in het bestuur gekozen en is één in eerste instantie fractievolger en later algemeen bestuurslid geworden.

Rechtmatige (in formeel opzicht foutloos verlopen verkiezingen)

Het verkiezingsproject is rechtmatig verlopen. Alle acties en formele besluiten zijn conform wetgeving en planning gedaan respectievelijk genomen. Er hebben zich geen noemenswaardige problemen voorgedaan. In een handjevol gevallen is door gemeenten in grensgevallen een stempas voor de verkeerde waterschapsverkiezing gestuurd, deze zaken zijn opgelost, danwel de verkiezingsuitslag is er niet door beïnvloed. Er zijn geen juridische procedures geweest.

Rechtmatige benoeming (toelating) van een nieuw algemeen bestuur op 29 maart 2023

Op 27 maart zijn de geloofsbrieven onderzocht en op 29 maart zijn de verkozen en benoemde leden alle als lid van het algemeen bestuur toegelaten. Daarmee is het nieuwe algemeen bestuur rechtmatig benoemd en toegelaten.

Uitgevoerde communicatie volgens een op te stellen communicatieplan

In aanloop naar de waterschapsverkiezingen is de communicatiestrategie in de deltabijeenkomst op 26 april 2022 voorgelegd aan het algemeen bestuur. Samen met het hen is de richting voor de communicatiestrategie bepaald. De strategie diende als rode draad waarmee doelstellingen, doelgroepen en middelen volgens plan zijn uitgewerkt. Contactpersonen van de partijen zijn betrokken bij en geïnformeerd over de totstandkoming van de communicatiestrategie. Dit werd door betrokken als zeer nuttig ervaren.

Bevorderen bereik

De verkiezingspagina op de website wdodelta.nl is meer dan 58.000 keer bekeken. Daarvan klikten de meeste mensen door naar de stembulp MijnStem en naar de pagina met informatie over de partijen. De stembulp is 121.233 keer bezocht en 91.022 keer volledig ingevuld. (52% op de verkiezingsdag of de dag ervoor).

Daarbij behaalden 78 berichten over de waterschapsverkiezingen via de regionale nieuwsbladen een totaal bereik van 400.000 mensen.

Het plaatsen van social media berichten met daarbij een selfie (foto van lijsttrekkers of dijkgraaf) werkte goed. Uit onderzoek is ook gebleken dat het plaatsen van selfies beter scoort dan afbeeldingen met veel tekst.

De interne organisatie betrekken bij de waterschapsverkiezingen door het delen van persoonlijke verhalen van collega's (ambassadeurs) werkt goed en deze berichten zijn dan ook goed gelezen.

Enthousiasmeren om te gaan stemmen (opkomst):

Van alle 21 waterschappen had Waterschap Drents Overijsselse Delta met 65% de hoogste opkomst. Het opkomstpercentage van Waterschap Drents Overijsselse Delta was bijna 12% hoger dan het landelijke gemiddelde (53,1%). En 7,5% hoger dan het opkomstpercentage vier jaar geleden (57,5%).

Bekendmaken van de uitslag:

Op 16 maart 2023 is een bijeenkomst georganiseerd waarbij de voorlopige uitslag is gepresenteerd. Hiermee is het vooraf gestelde doel behaald. De aanloop naar de bekendmaking van de voorlopige uitslag toe ging niet geheel vlekkeloos. Doordat de uitslagen van een aantal grote gemeenten ontbraken, moest de bijeenkomst tot het bekendmaken van de voorlopige uitslag worden uitgesteld. In eerste instantie zou dit een dag later worden, tot aan het eind van de middag bleek dat de resultaten toch binnen waren. Hierdoor werd de bijeenkomst opnieuw verplaatst naar de avond (16 maart). Helaas konden sommige lijsttrekkers niet aanwezig zijn, maar iedere partij was wel vertegenwoordigd. De manier van bekendmaken werd goed ontvangen.

Kosten

In de volgende tabel is het verschil zichtbaar tussen het verleende krediet en de werkelijk gemaakte kosten:

Activiteit	Krediet	Gemaakte kosten	Vershil
Vergoeding aan gemeenten	396.000	395.268	732,00
Externe kosten communicatie	100.000	103.489	- 3.489
Landelijke communicatiecampagne	64.000	48.443	15.557
Interne kosten	90.000	61.363	28.637
Totaal	650.000	608.563	+41.437

De kosten voor het project verkiezingen zijn binnen het budget gebleven. Zoals in bovenstaande tabel is te zien, is er van het verleende krediet nog € 41.437 over. Bij de kosten voor externe communicatie was er sprake van een overschrijding. Dit kwam voornamelijk door het moeten uitstellen van de voorlopige uitslagenbijeenkomst.

Het dagelijks bestuur van het
Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris

de dijkgraaf

E. de Kruijk

D.S. Schoonman

Bijlagen:

1. Evaluatie waterschapsverkiezingen
2. Evaluatie MijnStem